

Liittyminen Sosiaalihuollon Kanta-palveluun

Opas yksityisille palveluntuottajille
Kantaan liittymisen tueksi

Kohderyhmä: järjestelmäkehityksestä tai
järjestelmäyhteistyöstä vastaavat
henkilöt

Helsingin kaupunki

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Helsinki

VAKE

Opas Sosiaalihuollon Kanta-palveluun liittymisestä

- Tämä opas on tehty yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen (VAKE) ja Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa.
- Tässä materiaalissa yksityisillä palveluntuottajilla tarkoitetaan Helsingille sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle palveluja tuottavia ostopalveluntuottajia, palvelusetelituottajia ja muita rinnastettavia tuottajia. Palvelunjärjestäjillä tarkoitetaan Helsinkiä ja VAKEA.
- Tämä opas on tarkoitettu niille tahoille, jotka organisaatiossanne vastaavat järjestelmäkehityksestä tai järjestelmätoimittajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä.
- Opas toimii tukimateriaalina tehtävistä, joita tulee huomioida tietojärjestelmäkehityksessä ja Kantaan liittymisessä.

Sisältö

→ Yleiset liittymisvelvoitteet

- Sosiaalihuollon Kannan käyttöönotto
- Liittymisvelvollisuus
- Yksityisten palveluntuottajien ja järjestelmätoimittajien yhteistyö
- Käyttöoikeus asiakastietoihin
- Lokitietojen säilytys ja valvonta

→ Helsingin ja VAKEn käyttöönotto, liittymismallit ja rekisterinkäyttöoikeus

- Helsingin ja VAKEn käyttöönotto
- Liittymismallit Helsingissä ja VAKEssa
- Rekisterinkäyttöoikeus
- Rekisterien erottaminen toisistaan
- Tarkennuksia teemoittain
 - Palvelupisteen ilmoittaminen Soteriin
 - Varmennekortti

Yleiset liittymisvelvoitteet

Sosiaalihuollon Kannan käyttöönotto

- Kanta-palvelujen käyttöönotto perustuu asiakastietolakiin.
 - [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023](#)
- **Sosiaalihuollon Kanta-palvelun hyödyt:**
- Kaikki sosiaalihuollon asiakastiedot ovat tietoturvallisesti saatavilla ja säilytetään sähköisesti yhdessä paikassa.
- Asiakastietoa kirjataan kansallisesti yhtenäisellä tavalla. [Asiakastietolaki](#) sisältää säännöksiä siitä, mitä tietoja eri asiakirjoihin tulee kirjata.
- Tuotetaan valtakunnallista tietoa, jota hyödynnetään asiakastyössä, johtamisessa, tilastoinnissa sekä tutkimuskäyttöön.
- Asiakas näkee omat tietonsa OmaKannasta.

Liittymisvelvollisuus

- Yksityisellä palveluntuottajalla, jolla on käytössään sähköinen asiakastietojärjestelmä, tulee liittyä Kanta-palveluihin. **Käytössä olevan järjestelmän tulee olla liittymisvelvoitteen mukainen A-luokan sertifioitu asiakastietojärjestelmä**, mikä täyttää olennaiset toiminnalliset vaatimukset ja tietoturva-vaatimukset ennen kuin Sosiaalihuollon asiakastietovarantoa on mahdollista käyttää. Olennaiset vaatimukset löytyvät THL:n sivuilta: [Olennaiset vaatimukset ja sertifiointi - THL](#)
- Toiminnallisten muutosten suunnitteluun ja toteuttamiseen tarvitaan riittävästi aikaa ennen käyttöönottoa. Sosiaalihuollon asiakastietovarannon **käyttöönottoprosessiin liittyvät keskeiset tehtävät** on kuvattu Kanta.fi-sivuilla [Sosiaalihuollon asiakastietovarannon toiminnallisuudet - Kanta.fi](#) ja sieltä löytyvässä excel-taulukossa: käyttöönoton tehtävätaulukko yksityiselle sosiaalihuollolle.

Yksityisten palveluntuottajien tulee varmistaa oman järjestelmätoimittajansa kanssa seuraavat toimenpiteet

- Ilmoittautuminen Sosiaalihuollon asiakastietovarannon käyttöönottoon → [Kanta-palvelujen Sosiaalihuollon asiakastietovarannon käyttöönotto](#)
- **Valviran palveluntuottajarekisteri Soteri: tarkistettava siellä olevat tiedot ja päivitettävä tarvittaessa.** Tarkempaa tietoa löydät täältä: [Opas sosiaalihuollon tiedonhallinnan toimivaan yhteistyöhön: hyvinvointialueet ja palveluntuottajat kumppaneina](#)
 - Tämä on erityisen tärkeää rekisterinkäyttöoikeuden avaamiseksi siihen palveluyksikköön, jossa asiakas tosiasiallisesti on asiakkaana. (ks. dia 20)
- Varmennekorttien (sote-ammattikortti, -henkilöstökortti tai -toimijakortti) hankkiminen sekä varmistaminen, että on olemassa kortinlukijaohjelmisto sitä varten.
- Olennaisten vaatimusten toteuttaminen tietojärjestelmään
- Henkilöstön käyttöoikeuksien määrittäminen
- Huolehdittava, että käytössä on liittymisvelvoitteen mukainen tietojärjestelmä
- Käyttöönottokoe
- Rekisterinkäyttöoikeus –toiminnallisuuden testaaminen tarvittaessa (ks. diat 15-16).

Käyttöoikeus asiakastietoihin 1/2

- Palveluntuottajan on määriteltävä sosiaalihuollon ammattihenkilön tai muun asiakastietoja käsittelevän henkilön oikeus käyttää asiakastietoja.
 - [Sosiaali- ja terveysministeriön asetus käyttöoikeudesta asiakastietoon \(825/2022\)](#)
 - [Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttöoikeussäätelyn soveltamisohje](#)
- **Kun yksityinen palveluntuottaja tuottaa palvelua sopimuksen perusteella Helsingin ja/tai Vaken lukuun, kyse on julkisen sosiaalihuollon toteuttamisesta.**
- Enimmäiskäyttöoikeudet määräytyvät 16 §:n mukaan silloin, kun yksityinen palvelunantaja tuottaa palvelua yksityisen palvelunantajan ja henkilöasiakkaan väliseen sopimukseen perustuen.

Käyttöoikeus asiakastietoihin 2/2

- Asiakastietolain mukaan käyttöoikeudet on määriteltävä kullekin työntekijälle siten, että hänellä on pääsy **vain niihin asiakastietoihin, jotka ovat työtehtävien tekemisessä välttämättömiä.**
- Velvollisuus käyttöoikeuksien määrittelyyn on sekä palvelunjärjestäjällä että palveluntuottajalla. Palveluntuottaja vastaa siis omassa organisaatiossaan käyttöoikeuksien antamisesta.
- Palveluntuottajan on pidettävä rekisteriä asiakastietojärjestelmiensä ja asiakasrekisteriensä käyttäjistä sekä näiden käyttöoikeuksista.
- Käyttöoikeudet toteutetaan asiakastietojärjestelmiin, joissa asiakastietoja käsitellään.
- Palveluntuottajan on annettava kirjalliset ohjeet asiakastietojen käsittelystä ja noudatettavista menettelytavoista sekä huolehdittava henkilökunnan riittävästä asiantuntemuksesta ja osaamisesta asiakastietojen käsittelyssä.
- Yhtenä omavalvonnan tehtävänä on käyttöoikeuksien valvonta.
- Asiakastietojen käsittelyn perusteena on oltava myös tietoteknisesti varmistettu asiakas- tai hoitosuhde tai muu lakiin perustuva oikeus.

Lokitietojen säilytys ja valvonta

- Henkilöstön käyttöoikeudet tulee määritellä työtehtävien mukaan ja henkilötietojen käsittelyä tulee ohjata ja valvoa aktiivisesti.
- Yksityisen palvelunantajan toiminnassa syntyvät **lokitiedot kuuluvat yksityisen palvelunantajan rekisterinpitoon, koska kyse on sen henkilöstöä koskevista tiedoista**. Lokitietoja tulee säilyttää asiakastietolain säilytysaikaliitteen mukaisesti 12 vuotta.
- Asiakastietolain 10 §:n 1 ja 2 momentin mukaan
 - Palvelunantajan on kerättävä lokitiedot rekisterikohtaisesti kaikesta asiakastietojen ja hyvinvointitietojen käytöstä ja luovutuksesta seurantaan ja valvontaa varten.
 - Käyttölokirekisteriin on tallennettava tieto käytetyistä asiakas- ja hyvinvointitiedoista, siitä palvelunantajasta, jonka asiakastietoja käytetään, asiakas- ja hyvinvointitietojen käyttäjän nimestä ja yksilöivästä tunnisteesta, tietojen käyttötarkoituksesta ja käyttöajankohdasta sekä muista käytönvalvontaa ja seurantaan varten tarvittavista tiedoista.

Helsingin ja VAKEn käyttöönotto, liittymismallit ja rekisterinkäyttöoikeus

Helsingin sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen Kanta-palvelujen käyttöönotto

- Sosiaalihuollon palvelunantajien tulee liittyä Kanta-palvelujen käyttäjiksi omien tarpeidensa ja valmiuksiensa mukaisesti, kuitenkin viimeistään 1.9.2026. Yksityiset palveluntuottajat aloittavat sosiaalihuollon asiakastietojen tallentamisen Helsingin sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen rekistereihin 1.9.2026 alkaen.
 - Helsingin sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen osalta **kaikkien palvelutehtävien** asiakastietojen tallentaminen aloitetaan samanaikaisesti 1.9.2026.
- Yksityinen palveluntuottaja voi aloittaa asiakastietojen tallentamisen sosiaalihuollon asiakastietovarantoon *jonkin toisen* hyvinvointialueen rekisteriin heidän yhdessä sopiman aikataulun mukaisesti.
 - Huomioitava, että asiakastietojen tallentaminen eri hyvinvointialueiden rekistereihin voi alkaa eri ajankohtina.
- Yksityinen palveluntuottaja voi aloittaa asiakastietojen tallentamisen sosiaalihuollon asiakastietovarantoon oman aikataulunsa mukaisesti niiden asiakkaiden osalta, jossa itse toimii rekisterinpitäjänä (itsemaksavat asiakkaat).

Sosiaalihuollon liittymismallit Helsingissä ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella

Suoraliittyminen

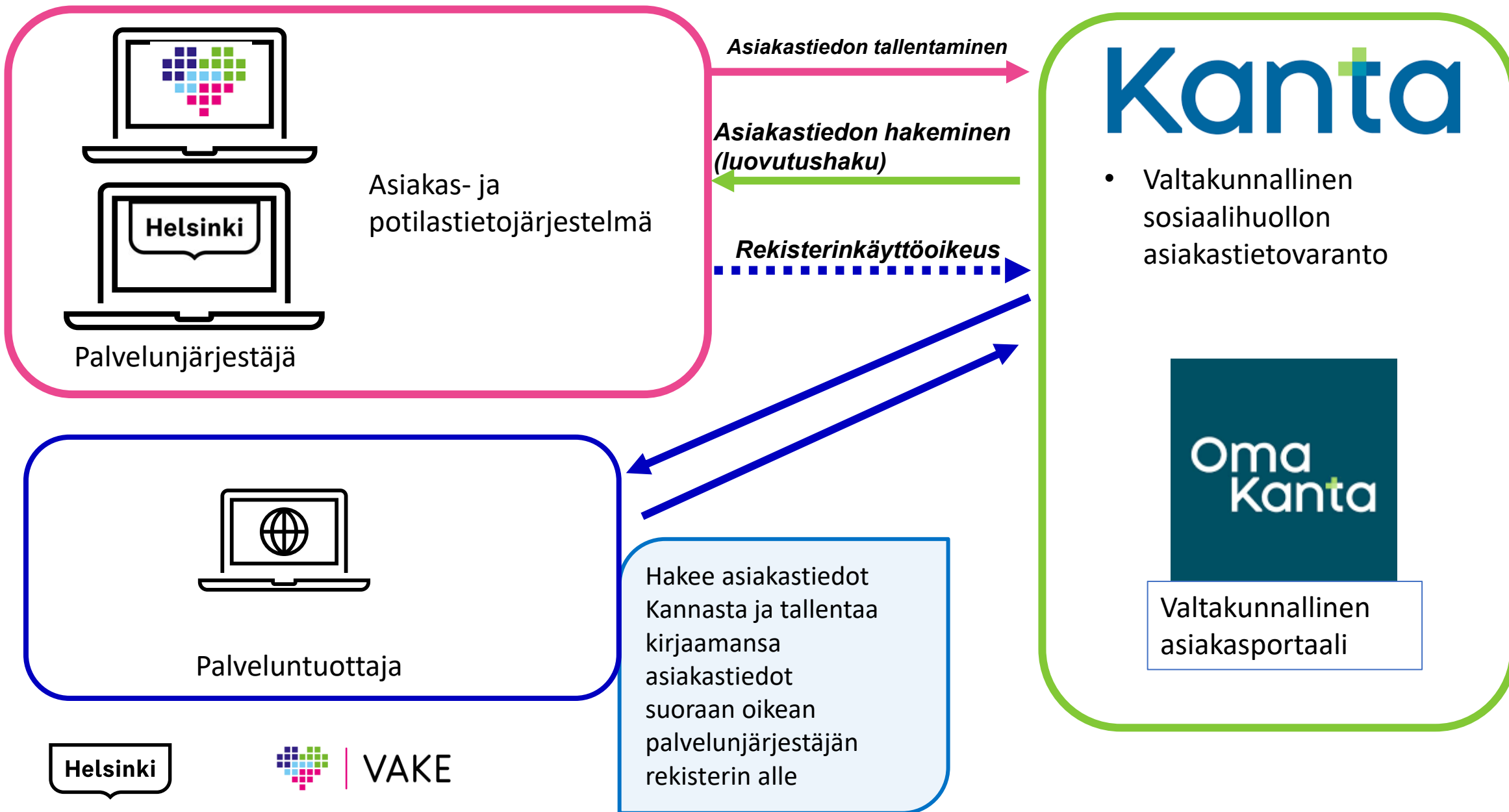
- Palveluntuottaja liittyy omalla asiakastietojärjestelmällä Kantaan
- Asiakastietojärjestelmän tulee olla sertifioitu

Yhteisliittyminen

- Palveluntuottaja vuokraa toisen palvelunantajan asiakastietojärjestelmää, joka liittyy Kantaan
- Kantaan liittyvän asiakastietojärjestelmän tulee olla sertifioitu

Helsingissä ja VAKEssa ei tarjota mahdollisuutta rinnakkaisliittymiseen.

Rekisterinkäyttöoikeus

Rekisterinkäyttöoikeus

- Helsinki sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tekevät valittujen yksityisten palveluntuottajien kanssa **rekisterinkäyttöoikeuskokeet elokuussa 2026**.
- **Rekisterinkäyttöoikeuskoe tulee olla suoritettuna vähintään jokaisen järjestelmäparin kanssa ja siten koetta ei tulla tekemään kaikkien palveluntuottajien kanssa.**
 - Rekisterinkäyttöoikeuskokeeseen valitut tietojärjestelmäparit ilmoitetaan kokeeseen osallistuville valituille palveluntuottajille.
- Siinä vaiheessa, kun käyttöönotot on tehty ja rekisterinkäyttöoikeus-toiminnallisuus on käytössä molemmilla osapuolilla, voi yksityinen aloittaa asiakastietojen tallentamisen palvelunjärjestäjän asiakasrekisteriin rekisterinkäyttöoikeuden avulla.
- Rekisterinkäyttöoikeudesta lisää Kanta-käsikirjassa:
<https://yhteistyotilat.fi/wiki08/pages/viewpage.action?pageId=125252252>

Rekisterikäyttöoikeuskokeet

Helsinki ja VAKE ovat yhteydessä rekisterikäyttöoikeuskokeen aikatauluttamista varten tiettyihin palveluntuottajiin, joilla on seuraavat järjestelmät käytössä:

- Omni360, Domacare, Saga, Lifecare, Nappula ja Hilikka

Mikäli palveluntuottajalla on joku toinen järjestelmä käytössä, pyydämme teitä olemaan yhteydessä **13.3.2026 mennessä** rekisterikäyttöoikeuskoetta varten sähköpostilla sotepe.soskanta@hel.fi ja soshuolto-kantaprojekti@vakehyva.fi

- Kartoitamme saatujen viestien perusteella palveluntuottajat rekisterikäyttöoikeuskoetta varten ja olemme palveluntuottajiin yhteydessä aikataulun sopimista varten.

Jos olette jo olleet yhteydessä, teidän ei tarvitse laittaa uutta viestiä.

Palvelunjärjestäjän asiakastietojen ja palveluntuottajan omaan rekisterinpitoon kuuluvien asiakastietojen erottaminen

- Yksityinen palveluntuottaja toimii rekisterinpitäjänä silloin, kun se on tehnyt sopimuksen palvelun toteuttamisesta suoraan asiakkaan kanssa.
- Ostopalvelutilanteissa Helsinki / VAKE on palvelunjärjestäjänä yksityisiltä ostamiensa sosiaalipalveluiden yhteydessä syntyneiden asiakastietojen rekisterinpitäjä.
- Yksityisen palveluntuottajan tietojärjestelmän on erotettava toisistaan omaan rekisterinpitoon kuuluvat asiakastiedot Helsingin/VAKEn rekisteriin kuuluvista asiakastiedoista. Tämä on tärkeää, koska asiakastiedot on tallennettava Kanta-palveluihin oikean palvelunjärjestäjän rekisteriin.
- Jos yksityinen palveluntuottaja aloittaa asiakastietojen tallentamisen ennen Helsinkiä/VAKEa, on tärkeää varmistaa, ettei yksityisen omaan asiakasrekisteriin Kanta-palveluissa tallenneta sellaista asiakastietoa, joka kuuluu Helsingin/VAKEn rekisteriin. Helsingille ja VAKElle kuuluvia asiakastietoja saa tallentaa vain paikalliseen asiakastietojärjestelmään 31.8.2026 saakka ja vasta 1.9.2026 alkaen ne voidaan tallentaa Kanta-palveluihin rekisterinkäyttöoikeudella.

Rekisterien erottaminen toisistaan

Helsinki ja/tai VAKE
palvelunjärjestäjänä ostavat
palvelun yksityiseltä
palveluntuottajalta

- Asiakaskirjaukset tallennetaan vain palvelunjärjestäjän rekisteriin Kanta-palveluihin 1.9.2026 alkaen.

Asiakas itse ostaa palvelun
palveluntuottajalta

- Asiakastiedot tallennetaan aina palveluntuottajan omaan rekisteriin ja palveluntuottaja toimii itse rekisterinpitäjänä

Palveluntuottajalla on asiakkaita
VAKEn tai Helsingin kautta sekä
myös itsemaksavia asiakkaita

- **Kirjauksissa tulee erottaa, kumpaan ryhmään asiakas kuuluu.**
 - Ostopalvelua palvelunjärjestäjän lukuun → tallennukset palvelunjärjestäjän rekisteriin rekisterinkäyttöoikeudella Kanta-palveluihin
 - Palveluntuottajalla sopimus suoraan asiakkaan kanssa-> tallennukset palveluntuottajan omaan rekisteriin Kanta-palveluihin

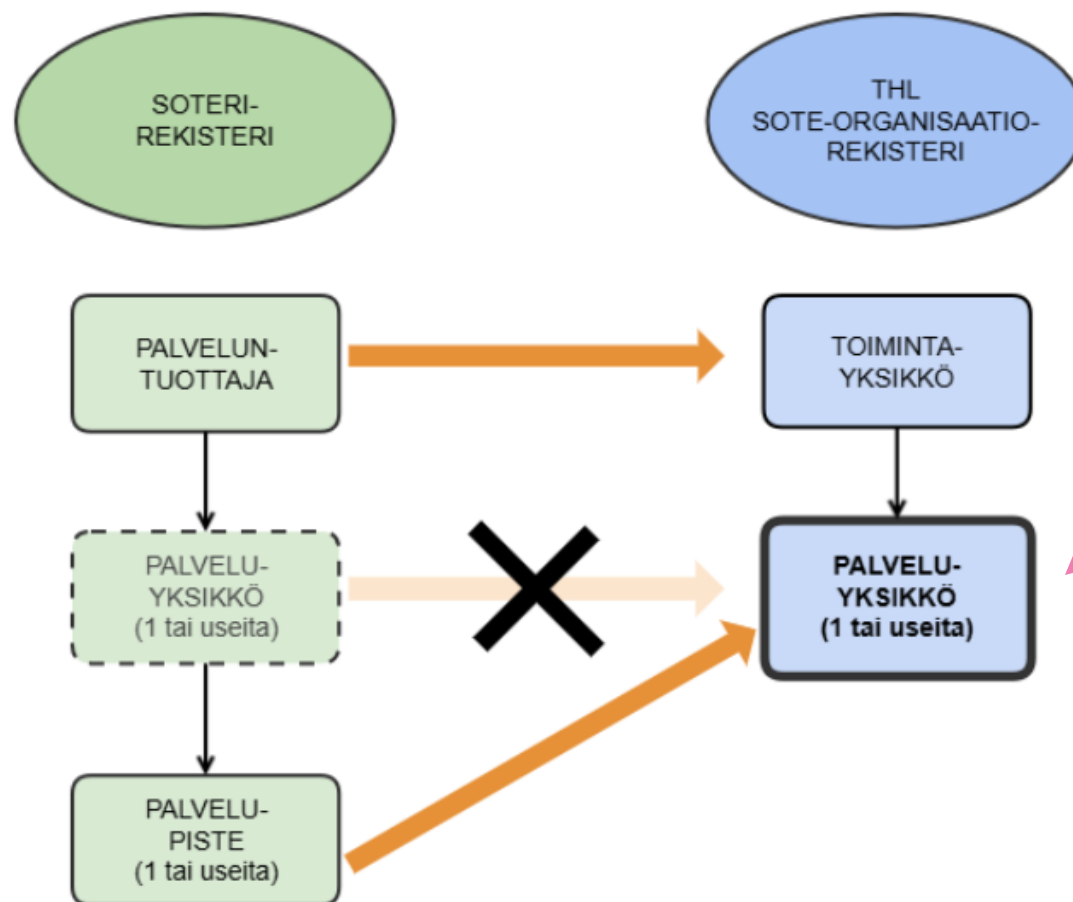
Tarkennuksia teemoittain

Palveluntuottajan ja palvelupisteen ilmoittaminen Soteriin

Jotta SOTE-organisaatiorekisteriin siirtyy oikea palveluyksikkötieto rekisterinkäyttöoikeuden avaamiseksi, on tiedettävä, mitkä tiedot Soterista siirtyvät SOTE-organisaatiorekisteriin

Palveluntuottaja rekisteröi Soteriin palveluyksikön ja palvelupisteen tai useita palvelupisteitä.

Tiedot Soterista siirtyvät SOTE-organisaatiorekisteriin ajastetusti kerran vuorokaudessa.

Rekisterinkäyttö-oikeus annetaan palveluyksikköön

Lähde: [Opas sosiaalihuollon tiedonhallinnan toimivaan yhteistyöhön: hyvinvointialueet ja palveluntuottajat kumppaneina](#)

Varmennekortti

- **Kanta-palveluiden käyttö edellyttää varmennekortilla kirjautumista** (Kantaan tallennus, Kanta-haku, Kanta-arkiston katselu ja reseptikeskus).
- Varmennekortteja ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortit sekä henkilöstö- ja toimijakortit. Varmennekortti on voimassa määrääjän, maksimissaan 5 vuotta.
- Varmennekortti tulee hakea rekisteröintipisteestä, kun sitä haetaan ensimmäisen kerran.
- DVV:n [listaus](#) rekisteröintipisteistä hyvinvointialueittain

- Sosiaalihuollon [Kanta-foorumissa](#) on katsottavissa DVV:n, THL:n ja Kelan esitykset varmennekorteista ja Kanta-palvelujen vaatimuksista varmennekorttien käyttämiselle.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortit ovat henkilökohtaisia. Mikäli tarvitset ammattikortin ja olet rekisteröitynyt Valviran rekisteriin, löydät numerosi Julkiterhikistä [JulkiTerhikki](#)
- Tietoa varmennekortin käyttöönotosta:
 - lue DVV:n ohjeet [Toimikortin käyttöönotto | Digi- ja väestötietovirasto](#)
- **Kortinkäyttäjien tuki Kansalaisneuvonnassa:** <https://dvv.fi/neuvonta-ja-tuki>

Kiitos!

